

Z obsahu:

**Eucharistie otevírá Boží
budoucnost**

Katecheze Jana Pavla II.
při generální audienci
25. října 2000
- strana 2 -

**Co znamená rodina
pro člověka?**

Dr. Elmar Fischer
- strana 4 -

**Jubileum rodin
- strana 5 -****Děti - jaro rodiny**

Pronluva Jana Pavla II.
při setkání rodin
14. října 2000
- strana 6 -

**Rodinné zpytování
svědomí**

- strana 8 -

»In articulo mortis«

- strana 8 -

Význam klečení

- strana 9 -

Nový světový řád

Kardinál
Josef Ratzinger
- strana 11 -

Pronluva Svatého otce

k účastníkům
8. mezinárodního
kolokvia o mariologii
13. října 2000
- strana 13 -

**Gumové projektily v boji
proti fundamentalistům**

P. Vilém Studer
- strana 14 -

*Nevíme dne ani hodiny... V bezprostředním
nebezpečí života stojíme tváří v tvář okamžiku,
který je rozhodující pro celou věčnost...*

(Viz str. 8)

Pompeje - dokument

Eucharistie otevírá Boží budoucnost

»Pozemská liturgie nám poskytuje něco jako předchut' účasti na liturgii nebeské.« (SC, 8; srov. GS 38) Tato tak jasná a zásadní slova II. vatikánského koncilu nám představují základní dimenzi Eucharistie: její podstatu jakožto »futurae gloria pignus« – záruku budoucí slávy v souladu s krásným výrazem křesťanské tradice (srov. SC 47). Svátý Tomáš Akvinský konstatuje: »Tato svátost nás ihned neuvádí do slávy, ale dává nám sílu, abychom slávy dosáhli, a proto se nazývá „viaticum“ (pokrm na cestu).« (Summa Th. III, 79, 2, ad I) Společenství s Kristem, které nyní prožíváme, dokud jsme poutníci a pocestní na cestách dějin, předjímá nejvyšší setkání v den, *kdy mu budeme podobni a uvidíme jej takového, jaký je* (1 Jan 3,2). Eliáš, který se na poušti položí vyčerpan pod jalovcovým keřem a je znovu oživen tajemným chlebem, dokud nepřijde na vrchol k setkání s Bohem (srov. 1 Kr 19,1-8), je tradičním symbolem pouti věřících, kteří v eucharistickém pokrmu nalézají sílu, aby kráčeli k zářícímu cíli svatého města.

Předchut' věčnosti

To je také hluboký smysl many, kterou zajišťoval Bůh na sinajské poušti, »andělský chléb«, schopný zajistit každou rozkoš a uspokojit každou chuť, projev (Boží) sladkosti vůči svým synům (srov. Mdr 16,20-21). Bude to sám Kristus, u něhož probleskne tento duchovní význam epizody z Exodu. On je to, kdo nám dává ochutnat v Eucharistii dvojí vůni, pokrmu poutnického a pokrmu mesiánského naplnění na věčnosti (srov. Iz 25,6). Abychom odměnili výraz platný v hebrejské sobotní liturgii, Eucharistie je »ochutnání věčnosti v čase« (A. J. Heschel). Jako Kristus žil v těle a zůstal ve slávě Božího Syna, tak Eucharistie je božská a transcendentní přítomnost, společenství s věčností, znamení »prolínání pozemské a nebeské obce« (GS 40). Eucharistie, panátka Kristovy Paschy, je svou povahou **nosi telkou věčného a nekonečného v lidských dějinách.**

Nová smlouva

Tento aspekt, který otevírá Eucharistii Boží budoucnost, i když ji nechává zakotvenou v přítomné skutečnosti, osvětlují Kristova slova, která pronáší nad kalichem vína při poslední večeři (srov. Lk 22,20; 1 Kor 11,25). Marek a Matouš evokují stejnými slovy smlouvu krve v sinajských obětech

(srov. Mk 14,24; Mt 26,28; srov. Ex 24,8). Lukáš a Pavel naopak odhalují uzavření nové smlouvy, kterou ohlašoval prorok Jeremiáš: *Hle, přijduhni, praví Hospodin, ve kterých uzavřu s Izraelem a Judou novou smlouvu, ne jako smlouvu uzavřenou s vašimi otci (31,31-32). Ježíš totiž prohlašuje: Tento kalich je nová smlouva potvrzená mou krví. „Nový“ v biblické mluvě označuje zpravidla pokrok, definitivní dokonalost.*

Očekávání posledního příchodu

Lukáš a Pavel dále zdůrazňují, že Eucharistie je anticipací horizontu slavného světla, jaké je vlastní pro Boží království. Před poslední večeří Ježíš prohlašuje: *Toužebně jsem si přál jíst s vámi tohoto velikonočního beránka, dříve než budu trpět. Nebot' vám říkám: Už ho nebudu jíst, dokud se nenaplní v Božím království. Vzal kalich, vzdal díky a řekl: Vezměte ho a rozdělte mezi sebe. Nebot' vám říkám: od této chvíle už nikdy nebudu pít z plodu révy, odkud nepřijde Boží království (Lk 22,15-18).* Také Pavel připomíná výslovně, že eucharistická večeře se vztahuje k poslednímu příchodu Páně: *Kdykoliv jíte tento chléb a pijete z tohoto kalichu, zvěstujete smrt Páně, dokud nepřijde (1 Kor 11,26).*

Záruka věčného života

Čtvrtý evangelista Jan vyzvedává toto směřování Eucharistie k plnosti v Božím království na věčnosti ve slavné promluvě o *chlebu života*, kterou Ježíš pronáší v kafaernaumské synagoze. Symbol, který používá jako výchozí biblický bod, je, jak již bylo naznačeno, ona mana nabídnutá putujícímu Izraeli na poušti. Pokud jde o Eucharistii, Ježíš slavnostně prohlašuje: *Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky (...). Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den (...). To je chléb, který sestoupil z nebe, ne jako ten, který jedli vaši otcové na poušti, a zemřeli. Kdo jí tento chléb, bude žít navěky.* (Jan 6,51.54.58) Věčný život v mluvě čtvrtého evangelia je totožný s božským životem, který překračuje hranice času. Eucharistie, která je spojením s Kristem, je tedy **účastí na Božím životě, který je věčný a vítězí nad smrtí.** Proto Ježíš prohlašuje: *Ale to je vůle toho, který mě poslal: abych neztratil nikoho z těch, kterými dal, ale vzkřísil je v poslední den* (Jan 6,39-40).

V tomto světle, jak říkal sugestivně ruský teolog Sergej Bulgakov, »liturgie je nebe

NENACHÁZÍM CESTU

*Chtěl bych Ti sloužit,
ale nenacházím cestu.
Chtěl bych konat dobro,
ale nenacházím cestu.*

*Chtěl bych Tě milovat,
ale nenacházím cestu.
Neznám Tě, můj Ježíši,
protože jsem Tě ještě nehledal.*

*Hledám Tě a nenalézám Tě.
Přiď ke mně, můj Ježíši.
Nikdy Tě nebudu milovat,
když Ty mi nepomůžeš,
můj Ježíši.*

*Zpřetřhej moje pouta,
choť-li mě mít, můj Ježíši.*

Sv. Filip Neri

na zemi«. Proto jsem v apoštolském listě *Dies Domini* zopakoval slova Pavla VI. a vyzval jsem křesťany, aby nezanedbávali »toto setkání, tuto hostinu, kterou nám Kristus ve své lásce uchystal. Kéž účast na ní je současně důstojná i radostná! Je to Kristus ukřižovaný a oslavený, který přichází mezi své učedníky, aby je vtáhl spolu do obnovy svého vzkříšení. Je to zde na zemi vrchol smlouvy lásky mezi Bohem a jeho lidem: znamení a pramen křesťanské radosti, etapa na cestě k věčnému svátku.« (Gaudete in Domino, závěr *Dies Domini* 58).

Bolletino Vaticano 25. 10. 2000

*Mezilitulky a výraznění
reakce světla*

Práh pravé velkodušnosti

Zamyšlení nad dnešními liturgickými texty

Ta chudá vdova dala víc než všichni ostatní

Dnešní setkání s Božím slovem je pro tebe velice významné. Před týdnem ti Duch svatý připomněl, že milovat Boha nade všechno znamená také milovat bližního jako sebe samého. Pros jej o pravou otevřenost srdce, aby sis z dnešního setkání odnesl nejen vysvětlení, co znamená milovat bližního jako sebe samého, ale i odvahu k opravdové lásce.

Zavítej nejdříve do Sarepty. Žije tu vdova, na kterou vzpomene Pán při svém prvním kázání v nazaretské synagoze. Pro hříchy královského domu trpí země suchem a hladem. Tato chudá opuštěná žena a její milované dítě už nevidí žádné východisko. Až snědí to poslední, co jim ještě zbylo, čeká je smrt hladem.

A právě do tohoto nejnuznějšího domu posílá Hospodin svého vyhládlého proroka, aby se vdova postarala i o něho. Mohlo by se zdát, že tento nečekaný host jen urychlí smutný konec ubohého domu. Ale právě skutečnost, že se vdova s prorokem rozdělí i o to poslední, otevře pro všechny cestu k záchraně. I ty můžeš přísednout v Sareptě ke stolu, i pro tebe se obstane: *Když učelala podle Eliášových slov, jedla ona, on i její syn po drahý čas.*

I v situaci krajní nouze platí Ježíšova slova: *Nepočujte úzkostlivě a neříkejte: „Co máme jíst?“*⁽¹⁾ I za těchto okolností je možno myslet na druhé, když jsou ve stejné anebo ještě větší nouzi. Má snad tvoje solidární starost o druhé začínat teprve v době, až budeš mít pocit, že je o tebe dobře postaráno? Ani tvoje nouze ti nemá dát zapomenout na nouzi bližního, ale naopak je tou pravou příležitostí, abys ji začal chápat a pocítovat tak, jak prožíváš svou vlastní, a tak ho miloval jako sebe samého. Takový je zákon *nebeského království*. Pán přece slíbil, že každému, kdo toto království opravdu hledá, všechno ostatní bude přidáno⁽²⁾.

Nebeský Otec, který ti ukládá rozdělit se i o to poslední, ví, že to všechno potřebuješ⁽³⁾. Milovat Boha znamená také bezvýhradně přijímat jeho lásku, tedy i způsob, jakým nám projevuje svou přízeň a péči. Jestliže nás ujišťuje, že se o nás otcovsky stará, co může být usleditější než spojit se ním nezištně právě v této starostlivosti o bližní. Taková soucitná a bezvýhradná láska a starostlivost o druhé je také dokonalým projevem tvé lásky k Otci, protože svědčí o tvé bezmezné důvěře v jeho dobrotivost a věrnost. Jak by mohl na tebe zapomenout a nepostarat se o toho, kdo se v souladu s jeho největším příkázáním stává nástrojem jeho otcovské starostlivosti?

Posílněn pokmem u sarepské vdovy odeber se nyní do jenzalémského chrámu. Ježíš tu právě odsoudil náboženskou praxi, která nemá s jeho královstvím nic společného. Je to pokrytectví, které se rozruchlo u vedoucích náboženských představitelů a které je úplným opakem pravého náboženství, protože Boha neuctívá, nýbrž uráží. Ti pokrytci totiž zneužívají náboženství a víru prostých lidí ke své vlastní oslavě. Na jejich adresu vysloví opakovaně neúprosne *Běda vám!*⁽⁴⁾ a tebe varuje před tímto špatným příkladem.

Usedni spolu s Ježíšem na chrámovém nádvoří v blízkosti pokladnic a využij tuto chvíli ke zpytování svědomí, zda také nepodléháš pokušení stavět na odív svou nábožnost, ať už před druhými, nebo i sám před sebou. Pro příklad nemusíš chodit daleko. Stačí pozorovat samolibé zbohatlíky, jak okázale vkládají do chrámových pokladnic své velké dary. Neprojevují tím svou štědrost ani obětavost, nýbrž spíše svou nadřazenost nad těmi, kteří si tak velké dary nemohou dovolit. Jak se mezi nimi může cítit chudá vdova? I ona přináší svůj dar. Nevkládá jej do pokladnice okázale, spíše by chtěla před zraky lidí skrýt ty dva grošíky, které tiskne v dlani. A přece je to dar, za který se nemá co stydět. *Vždyť dala víc než všichni ostatní.*

Ježíš nemůže neprojevit, jaké má v jejím skutku zalíbení, a obrací k tomu všem tvou pozornost. Mezi jejím darem a dary bohatých je totiž zcela zásadní rozdíl. Ona nepřináší do chrámu něco z toho, co jí přebývá, nýbrž všechno to, co jí zbývá. Ona jediná prokazuje Bohu opravdovou úctu, když mu obětuje *všechno, co má*, neboť tak současně vyjadřuje svou pevnou důvěru, že jí Pán nenechá na holičkách.

Nejde tedy o to, zda dáváš málo nebo mnoho. Bůh se nedívá na to, kolik dáváš, nýbrž kolik si ponecháváš. Ten, který ti dal úplně všechno a nakonec obětoval sám sebe, může jistě plným právem očekávat, že i ty mu dáš všechno. Vzpomeň si na smutek mládence, kterému chyběla odvaha překročit právě tento práh⁽⁵⁾. A byl tak blízko Božímu království! Neboj se pro lásku k Bohu a bližním odevzdat se bezvýhradně Pánu, který zachovává věrnost navěky, *zjednává právo utlačěným a dává chléb lačným*⁽⁶⁾. *Budeš mít poklad v nebi*⁽⁷⁾.

Bratr Amadeus

⁽¹⁾ Mt 6, 31; ⁽²⁾ Mt 6, 34; ⁽³⁾ tamt. 33;

⁽⁴⁾ srov. Mt 23, 13–39; ⁽⁵⁾ Mk 10, 22;

⁽⁶⁾ resp. žalm 146; ⁽⁷⁾ srov. Mt 6, 19

Liturgická čtení

1. čtení – 1 Král 17,10–16

Prorok Eliáš šel do Sarepty. Přišel k bráně města, a hle – jedna vdova tam právě sbírala dříví. Zavolal ji a řekl: „Prosím, dej mi trochu vody v nádobě, abych se napil.“ Když mu pro ni šla, zavolal za ní: „Vezmi s sebou také kousek chleba!“ Ona odpověděla: „Jako že je živ Hospodin, tvůj Bůh, nemám nic upečeného, ale jen hrst mouky v hrnci a trochu oleje ve džbánku. Právě sbírám pár kousků dřeva, pak půjdu a upeču z toho sobě i svému synu. Najíme se a umřeme.“

Eliáš jí řekl:

„Buď bez starosti, jdi a učelaj, jak jsi řekla. Nejdřív z toho upeč mě malou placku a přines mi to, pak půjdeš a upečeš sobě a svému synu. Neboť tak praví Hospodin, Bůh Izraele: Nevypřázdň se hrnce s moukou a neubude ve džbánku s olejem až do dne, kdy Hospodin sešle déšť na zemi!“

Ona tedy šla a učelala podle Eliášových slov a jedla ona, on i její syn po drahý čas. Z hrnce se mouka nevypřázdnila a ze džbánku oleje neubývalo podle Hospodinova slova, které promluvil skrze Eliáše.

2. čtení – Žid 9,24–28

Kristus nevesel do svatyně, zbudované lidskýma rukama, která je jenom napodobeninou té pravé, ale do samého nebe, aby se teď staral o naše záležitosti u Boha. A není třeba, aby víckrát obětoval sám sebe, jako velekněz vchází do velesvatyně rok co rok s cizí krví, jinak by byl musel trpět už mnohokrát od stvoření světa. Ale zjevil se teď na konci věků jednou provždy, aby svou obětí odstranil hříchy.

A jako je lidem určeno, že musí jednou umřít, a pak nastane soud, podobně je tomu i u Krista: když byl jednou podán v oběť, aby na sebe vzal hříchy celého množství lidí, objeví se podruhé – ne už pro hříchy – ale aby přinesl spásu těm, kteří na něho čekají.

Evangelium – Mk 12,38–44

Ježíš učil (zástupy): „Varujte se učitelů Zákona! Chodí rádi v dlouhých řízách, mají rádi pozdravy na

Pokračování na str. 4

Co znamená rodina pro člověka?

»Nosná síť lidských schopností« jako vklad pro celkový pohled na rodinu

Bylo a je lidskou zkušeností, že my lidé, pokud jde o základy našeho chování, budujeme na síti lidských způsobilostí, které se utvářejí v době, kdy si to vůbec neuvědomujeme. To, co se projevuje v poradenské a později terapeutické činnosti, je skutečnost, že tyto schopnosti se utvářely buďto jednostranně, nebo nedostatečně.

Existují různá hlediska, definice a hodnocení rodiny. Přisuzuje se jí také různý význam pro člověka jako jedince i pro společnost, a to od nezastupitelného až ke zcela zbytečnému. V průběhu dějin prožívala rodina rozličné společenské danosti, nabývala rozmanitých struktur a forem, přežila různé proměny. V následujícím přehledu půjde o pokus vymezit, co rodina »produkuje« pro jednotlivce a pro společnost, v čem je nenahraditelná, a proč tedy dodnes přežila.

1. Na otázku: Co je důležité, aby člověk v různých životních oblastech (pracovní místo, škola, volný čas, správa obce, manželský vztah, výchova...) mohl splnit své úkoly a dosáhnout svých cílů, se kupí odpovědi jako: chápaní, důvěra, otevřenost, spolehlivost, uznání, hodnocení. Ukazuje se, že tato přání stojí za všemi každodenními činnostmi jako základní emocionální potřeby (viz graf).

Člověk je nezakouší vždy ve stejné intenzitě. Jak narůstá zkušenost, stoupá zpravidla sebeocenení, radost ze života. Mění-li se pochopení, důvěra, otevřenost v nepochopení, nedůvěru,

uzavřenost, působí to nepříznivě na sebeocenení, na emocionální rozpoložení, na atmosféru ve společenství.

2. Přáním po porozumění a jiných základních potřebách musí odpovídat také příslušné způsobilosti, protože pro člověka mohou důvěra, otevřenost... vytvářet pouze lidé.

Člověk, který je vybaven velkou způsobilostí k porozumění, k důvěře..., bude ve společnosti uznáván, bude i sám v sobě nesen optimistickým založením, bude život pokládat za hodný žít.

3. Při pohledu na zvláštnost těchto schopností poznáváme, že jsou navzájem závislé a navzájem se podmiňují.

Aby člověk byl schopný důvěřovat, musí mít způsobilost vcítění, čestnosti, uznání... I když ne ve stejné míře, potřebuje každá z těchto způsobilostí i ty ostatní, tzn. že jsou navzájem jedna na druhé závislé.

4. Tyto způsobilosti, které můžeme označit za způsobilosti k lidství, vytvářejí navzájem nosnou síť v člověku.

Nesou osobu, dávají jí psychickou strukturu a pevnost. Tato síť lidských způsobilostí není v žádném člověku uskutečněna optimálně, každá způsobilost může být rozvinuta jen minimálně, nebo dostatečně, nebo také obzvláště dobře. Má-li se zformovat určitá způsobilost, musí se ovičit i protikladné chování (ke zdravému sebeprosazení je také potřebná schopnost zařadit se; abychom mohli důvěřovat, potřebujeme také »zdravou« nedůvěru). Stejně tak je třeba, aby se při rozvoji osobnosti hledal vždy znovu souhlas s ostatními způsobilostmi.

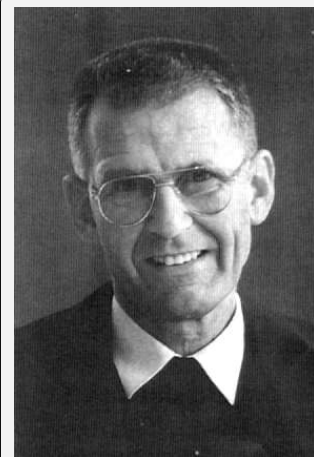
5. Síť lidských způsobilostí musí v člověku dosáhnout určité minimální pevnosti, aby dorostl jak ke společenské způsobilosti, tak k sebedůvěře vůči životním nárokům.

Jestliže formování některé způsobilosti probíhá nepřiměřeně (např. u nedůvěry), má to vliv na ostatní způsobilosti. Špatně zformovaná způsobilost vyvíjí nepříznivé vyzářování (např. strach, obranné reakce...), je však v síti ostatních způsobilostí až do určitého stupně také přijímána (podobně jako ohnisko choroby v těle).

6. Jednotlivé potřeby uvnitř psychické sítě vyžadují ustavičně vzájemný souhlas.

To vyžaduje od člověka rozhodování, třídění, hodnocení. Odtud vynikají otázky po existenciálních hodnotách jako spravedlnost, poslední smysl, po náboženském vytyčování cílů, po tom, co vede k životnímu naplnění.

7. Čím vyšší je způsobilost zacházet správně se sítí potřeb

Dr. Elmar Fischer je generálním vikářem diecéze Feldkirch ve Švýcarsku. Dlouhá léta pracoval v diecézním centru pro rodinu. 12 let vedl diecézní internát Marianum. V Akademii pro rodinu pořádal kursy pro manželské porady.

v jednotlivých životních situacích, tím více je člověk schopen lásky, tím intenzivněji prožívá smysl, hodnotu hodnocení.

8. Doba, kdy se tvoří nosná síť základních lidských způsobilostí, je přirozeně (raně) dětství.

Místo, resp. instituce, kde se tak děje, je rodina. V tom spočívá její prapůvodní úloha. Způsob, jakým otec a matka zacházejí s dětmi v modlitbě, ve výživě, v péči..., formuje podle jejich vloh tyto způsobilosti od prvního dne jejich života. Vzniká zde základní ráz nosné sítě. Chování primárních vztahových osob určuje na základě vloh dítěte kvalitu nosné sítě. Aby člověk mohl zvládnout život, je nutná minimální pevnost nosné sítě a pozitivní formování lidských způsobilostí.

9. Rodina je skupina, ve které stojí každý s každým v intenzivním osobním vztahu a získává tak určující lidské zkušenosti.

Rodina je sama o sobě optimální opěrný bod, odkud je možno »zobýt« svět a přemoci svět. Na základě svých přiroze-

LITURGICKÁ ČTENÍ – pokračování ze str. 3

ulicích, první sedadla v synagogách a čestná místa na hosti-
nách; vyjidají vdovám domy pod záminkou dlouhých modli-
teb. Ty stihne tím přísnější soud.“

Potom se posadil proti chrámové pokladnici a díval se, jak lidé
dávají do pokladnice peníze. Mnoho boháčů dávalo mnoho.
Přišla také jedna chudá vdova a dala dvě drobné mince, asi to-
lik jako pár halířů.

Zavolal své učedníky a řekl jim: „Anen, pravím vám: Tato chudá
vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice.
Všichni totiž tam dali ze svého nadbytku, ona však ze svého
nedostatku. Dala všechno, co měla, celé své živobytí.“

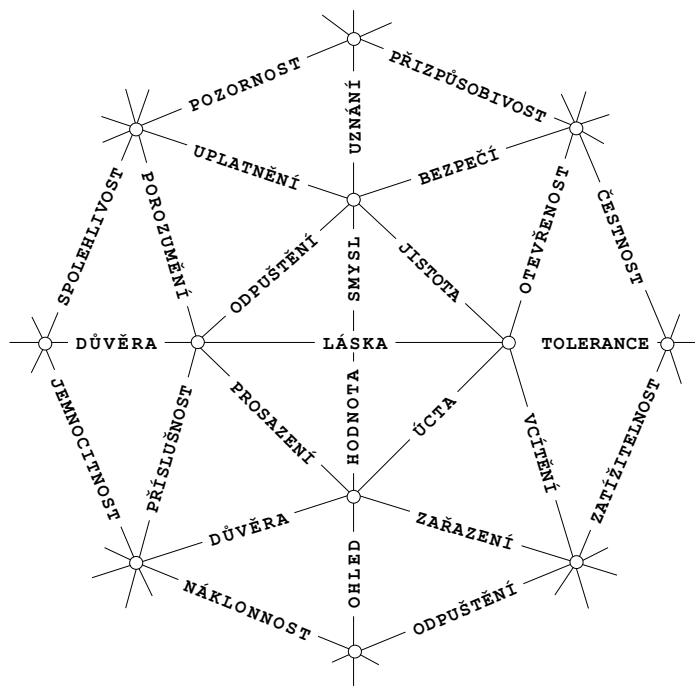
ně daných tělesných a duševních vazeb je nejvíce způsobilá založit nosnou síť lidských způsobilostí. Musí však dokázat splnit svou úlohu alespoň na minimální úrovni, aby tato nosná síť v dětech získala dostatečnou pevnost. Návratem a z hlediska souhrnu představených úkolů je proto rodina nenahraditelná.

10. Byla by to špatná interpretace, pokládat vysoký počet rozvodů a jiné s tím související signály naší doby za znamení, že rodina chápaná ve svém tradičním smyslu byla vzhledem ke své praúloze překonána.

Bylo by to totéž, jako pokládat vymírání lesů za selhání přírody a za výzvu k vytvoření no-

vě, vylepšené (jaké?) přírody, přiměřené zkaženým poměrům životního prostředí. Je dosti důkazů o tom, že rodina existuje i dnes za podmínek, které jí její úlohu ztěžují a zčásti i znemožňují. Zájem je třeba obrátit tím směrem, aby poznatky získané z vývojové psychologie, terapeutického výzkumu a jiných humánních věd byly převedeny do praktických opatření. Ta musí být zaměřena k cíli zlepšit hmotné a duchovní existenční podmínky pro rodinu a prohloubit vztahy v rodině, které formují osobní způsobilost jedince k životu. V tomto směru jde vůbec o kvalitu našeho lidství.

Z -sks- 38/2000
přeložil -ls-

Věřit v Boha? Dnes někteří pociťují opět o něco výrazněji, že to vůbec není něco vedlejšího, nýbrž přímo to rozhodující, nemá-li život ztratit svůj smysl.

Konrád Adenauer

Viči Božímú slovu neexistuje žádná neutralita. Není možno říci i ano i ne! Být poslušen Božího slova není jednou z více možností. Je zde jen jedna možnost, možnost poslušnosti. Pravá lidská svoboda nespočívá v tom, že se můžeme tanuto slovu vyhnout, protože kdo se Božímú slovu nepodřídí, volí nemožnou možnost, volí to, co je vyloučeno, totiž nicotu.

Karl Barth

Jubileum rodin

3. světové setkání rodin v Římě 12. - 15. října 2000

Řím se znovu naplnil radostí, když několik set tisíc rodin z celého světa připutovalo na své Jubileum k setkání se Svatým otcem.

Ve čtvrtek 12. 10. se konala velká pobožnost křížové cesty, při které účastníci rozjímalí o tajemství, v němž se osud Krista kráječícího na Kálvárii proplétá s utrpením rodin na prahu 21. století. Osvětlená bazilika sv. Petra a tisíce hořících svíček v rukou lidí stejně jako palmy u jednotlivých zastavení uváděly do rozjímání. Autorem úvah byl belgický kněz Michael Schooyans. Za křížem kráčely rodiny s postiženými dětmi. Na zastavení připomínajícím Ježíšův pád spočinul kříž na ramenu chlapce, jehož nuce pokrivila nevyčísitelná choroba. Kříž přidržovala matka. Na dalším zastavení putoval kříž k chlapci bez paží a bez nohou, vedle něhož stanul jeho otec. V křížové cestě byla také netradiční zastavení, např. Petrovo zapření Krista. Je taková rodina, která by netrpěla z důvodu hříchu? Jednou je to hřích nevěry, jindy dlouhotrvající nebrozumění a hádky, které vedou k rozpadu rodiny. Ale i ona je pozvána, aby následovala Petrovu lítost a nalezla svůj vnitřní pokoj. Posledním zasta-

vením bylo zmrtvýchvstání a jeho oslava v Eucharistii.

Pátek 13. 10. byl věnován zpytování svědčím, které se konalo v 18 římských chrámech a bazilikách podle jednotlivých národních skupin. Zazněla zde svědectví rodin a zpytování svědčím za hříchy spáchané proti

rodině. Předmětem zpytování byly nejen vztahy uvnitř rodiny, ale i vztah k rodinám typickým, nezanechaných a prožívajících různé problémy.

Zraněné děti

Řada vzrušujících svědectví manželské a rodinné lásky zazněla na podvečerním setkání rodin se Svatým otcem v sobotu 14. 10. »Jste zde, abyste vydali svědectví,« řekl papež přítomným. Vyslovil naději, že díky angažovanosti křesťanů bude možno odvrátit negativní tendence týkající se rodin a dětí.

Pokračování na str. 6

Misionář ze Srí Lanky bratr Gabriel, který tam pracuje již 18 let, mluvil o tom, že tento kraj se kdysi nazýval »rajským ostrovem« vzhledem k přírodním krásám a radostrnému charakteru domorodých obyvatel. Ale v posledních desetiletích se Srí Lanka stala místem vykořisťování dětí a mládeže. Obětí sexuální turistiky se stalo 33 000 osob. Zatím se jich podařilo zachránit 736 a 132 pobývá v rehabilitačním středisku. Pracují zde také salesiáni. »Díky chuti k životu mnoho zneužitých dětí již dokázalo odpustit těm, kteří je zřásilnili, ale je i mnoho těch, kteří to nedokážou. Rány jsou příliš hluboké. Proto pracujeme s rodinami. S nimi dosahujeme nejlepších výsledků,« vyprávěl bratr Gabriel.

Chvála adopce

Papež nazval adopci »skutečným naplněním milosrdenství, které si všímá dobra dětí spíše než přání rodičů«. Následovalo svědectví italských manželů Jana a Heleny. »Jednoho dne jsme četli ve starých novinách, které jsme chtěli použít při zatápení v peci, výzvu týkající se sedmileté Simony, která zůstala opuštěná v nemocnici. Chirurg, který operoval její srdce, řekl: „Udělalí jsme všechno, co bylo v naší moci, ale jen rodinná láska může dítěti vrátit chuť k životu.“ A tak se Simona stala na-

ší třetí dcerou. Nedávno jí bylo 21 let a je radostnou sestrou ostatních našich dětí. Má sice obtíže ve vyjadřování, ale rozumí druhým, má ráda hudbu, a když najde pozorné posluchače, spontánně recituje.«

Později se dověděli o Františkovi, který neměl ruce ani nohy. Jan a Helena vyjádřili ochotu jej adoptovat. Dnes je František žákem střední školy, jezdí na elektrickém vozíku a naučil se mnoho věcí. Umí malovat ústy, vymýšlí si pohádky. Jeho povídka »Nebezpečná mise: Zachránit zemi.« byla publikována v UNICEF a bude podkladem pro animovaný film pro děti.

Před dvěma lety ztratili tito rodiče svou přirozenou dceru. 18letá Cecilie zahynula při autonehodě. »Přijali jsme do našeho domu Ondřeje s Downovým syndromem. Díky pomoci bratra a sestry se naučil chodit. Řád si hraje s míčem a autíčky, tančí se sestrou, baví se s psíkem a kočkou a čte si pohádky, které píše Klára.«

Při nedělní závěrečné eucharistické bohoslužbě požehnal Svatý otec 8 novomanželským párům ze všech kontinentů. Koncelebrovalo 9 kardinálů a šedesát biskupů.

Příští čtvrté setkání rodin se uskuteční v roce 2003 ve filipínské Manile. První setkání se konalo v Římě v roce 1994, další v Rio de Janeiro v roce 1997.

-kai-

Děti - jaro rodiny

Promluva Jana Pavla II. při setkání rodin 14. října 2000

Vítám vás s velkou radostí, nejdražší rodiny, které jste připutovaly z nejrůznějších míst světa. Zdravím také rodiny, které se kdekoliv pod nebem spojují s námi prostřednictvím rádia a televize a připojují se k tomuto Jubileu rodin.

S pohledem na svatou Rodinu

Měl jsem nedávno to potěšení putovat do Nazareta, místa, kde se Slovo stalo tělem. Během této návštěvy jsem nesl v srdci vás všechny a vroucně jsem se za vás modlil k svaté Rodině, vznešenému vzoru všech rodin.

Právě tento večer chceme prožívat duchovní atmosféru nazaretského domku. Velký prostor mezi bazilikou a Berniniho kolonádou, který nás hostí, slouží nám jako dům, veliký dům pod otevřeným nebem. Shromáždění zde jako skutečná rodina, *jedem duch a jedno srdce* (srov. Sk 4, 32), můžeme vycítit a přisvojit si sladkou a intimní chuť toho skromného domku, kde Maria a Josef žili uprostřed modlitby a práce a Ježíš *jim byl podobán* (Lk 2, 52) a postupně se účastnil společného života.

Při pohledu na svatou Rodinu vy, křesťanští manželé, pociťujete potřebu zamyslet se nad úkoly, které vám Kristus určuje ve vašem obdivuhodném a zavazujícím povolání.

Neodbytné otázky

Téma vašeho Jubilea »Děti - jaro rodiny a společnosti« vám k tomu může dát významná východiska. Nejsou to právě děti, které vystavují své rodiče jakési trvalé »zkoušce«? Dělají tak nejen svým častým »Proč?«, ale přímo svou tvář, tu usmívající se, tu pokrytou smutkem. Jako by do celého způsobu jejich bytí byla vepsána otázka vyslovovaná nejněžnějšími způsoby, třeba i přes jejich vrtochy, kteroum-

žeme přeložit do svého druhu otázky jako: Mámo, táto, máte mě rádi? Jsem pro vás skutečně dar? Přijímáte mě takového, jaký jsem? Staráte se vždy o moje skutečné dobro?

Tyto otázky kladené spíše očima než slovy přibíjejí rodiče k jejich **velké odpovědnosti** a jsou pro ně svým způsobem ozvěnou Božího hlasu.

Děti jsou »jarem«. Co znamená tato metafora vybraná pro vaše Jubileum? Přenáší nás do

onoho horizontu života, barev, světla a zpěvu, které jsou charakteristické pro období jara. Děti jsou tím vším zcela přirozeným způsobem. Ony jsou nadějí, která stále kvete, projektem, který se stále znovu vydává na cestu, jsou budoucností, která se ustavičně otevírá. Zosobňují rozkvět manželské lásky, která se v nich nachází a unocňuje. Přicházejí na svět a přinášejí poselství života, které z posledního hlediska odkazuje na samotného Původce života. Tím, že potřebují všechno, zvláště v prvních fázích svého života, představují přirozeným způsobem **výzvu k solidaritě**.

Není náhodou, že Ježíš vyzval učedníky, aby měli srdce jako děti (srov. Mk 10, 13-16). Vy, drahé rodiny, chcete dnes děkovat za dar dětí a současně při-

jímat poselství, které vám Bůh posílá skrze jejich život.

Oběti lidského sobectví

Bohužel, jak víme, situace dětí ve světě není vždy taková, jaká by měla být. V mnoha zemích, a paradoxně právě v zemích největšího blahobytu, přivést na svět dítě se stalo volbou, která se provádí s velkými rozpaky, často značně vzdálenými od oné moudrosti, jakou nutně vyžaduje odpovědné plození potomstva. Dalo by se říct, že často jsou **děti chápány spíše jako hrozba než dar.**

A co říci k jinému tristnímu scénáři dětství zhanobeného a vykořisťovaného, na které jsem obrátil pozornost ve svém Listu dětem?

Ale vy jste tento večer zde, abyste vydali svědectví o svém přesvědčení, založeném na důvěře v Boha, že je možno **zvrátit tuto tendenci.** Jste zde, abyste slavili »svátek naděje« tím, že si přisvojujete dělný »realismus« této základní křesťanské trosti.

Situace dětí je skutečně výzvou pro celou společnost, výzvou, která interpeluje přímo rodiny. Nikdo nemůže lépe než vy, drazí rodiče, konstatovat, jak je nezbytné, aby se děti mohly na vás spolehnout, na obě vaše postavy, onu mateřskou i onu otcovskou, v komplementárnosti vašich darů. Nikoliv, není to krok vpřed v civilizaci, která sleduje tendenci stavějící do stínu tuto základní pravdu a pokoušející se zakotvit to také v zákonné rovině.

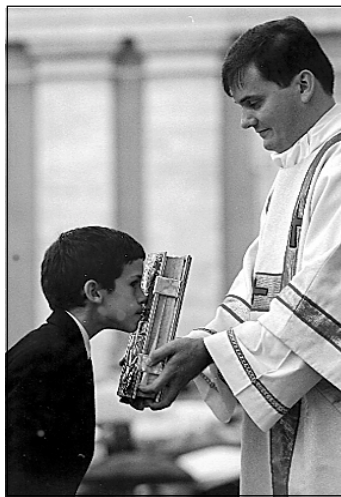
Nejsou snad děti již příliš penalizovány ranou rozvodů? Jak je to snutné pro dítě, které se musí smířit s rozdělováním své lásky mezi rodiče, kteří jsou spolu v konfliktu! Tolik dětí si ponese navždy psychologické znamení zkoušky, jaké byly podrobeny rozdělením rodičů.

Hlas církve

Tváří v tvář tolika rozpadlým rodinám cítí se církev po-

volána, nikoliv aby pronesla přísný a odsuzující soud, ale spíše aby **do zákrut tolika lidských dramát vnášela světlo Božího slova** doprovázeného svědectvím o jeho milosrdenství. To je duch, v jakém pastorační rodin hledá své poslání také v situaci věřících, kteří se rozvedli a znovu uzavřeli manželství. **Oni nejsou vyloučeni ze společnosti;** jsou dokonce pozváni, aby se účastnili jeho života tím, že vykročí na cestu růstu v duchu požadavků evangelia. Církev, aniž by zamlčovala pravdu o situaci objektivně porušeného mravního řádu, ve které se nacházejí, a o důsledcích, jaké to přináší pro svátostnou praxi, snaží se jim projevit všechnu svou mateřskou blízkost.

Vy, křesťanští manželé, buďte si jisti: **svátost manželství vám zajišťuje milost nezbytnou k tomu, abyste si zachovali vzájemnou lásku, kterou vaše děti potřebují jako chleba.**

Jste povoláni k této hluboké vzájemné jednotě, abyste se nad ní zamysleli, když prosíte o hojnost jubilejního milosrdenství.

Současně nemůžete vyloučit zásadní otázku týkající se vašeho poslání jako vychovatelů. Když jste dali život svým dětem, máte povinnost pomáhat jim způsobem přiměřeným jejich věku v jejich orientaci a životních rozhodnutích, a to s vědomím všech jejich práv.

V naší době nastal nepochybně pokrok v uznání práv dítěte, ale přetrvává tu důvod ke snutku pro praktické popírání těchto práv, které se projevuje v nesčetných a **strašných atentátech proti jejich důstojnosti.** Je třeba božlosti, aby dobro dítěte bylo postaveno vždy na první místo. Je třeba začít již ve chvíli, kdy vzniká touha mít dítě. Tendence uchylovat se k praktikám plození morálně nepřijatelným traduje **absurdní mentalitu »práva na dítě«, která zaujala místo spravedlivého uznání »práva dítěte« narodit se a vyrůstat způsobem dokonale lidským.** Jak odlišná a povzbuzeníhodná je naopak praxe adopce! Je to opravdové praktikování lásky, která sleduje více dobro dětí než požadavky rodičů.

Spolu s lidmi dobré vůle

Vynasnažme se, drazí, všemi svými silami **hájit hodnotu rodiny a úctu k lidskému životu již od okamžiku početí.** Jedná se o hodnoty, která patří k základní »gramatice« dialogu a lidského soužití mezi národy. Mám živou tužbu, aby jak národní vlády a parlamenty, tak mezinárodní organizace a zvláště Organizace spojených národů neztrácely z očí tuto pravdu. Ke všem lidem dobré vůle, kteří věří v tyto hodnoty, dci připojit účinně vlastní úsilí, aby

ony nabyly vrchu v životní praxi, v kulturní orientaci a ve sčlovacích prostředcích, při politickém rozhodování a v legislativě národů.

Vám, drahé matky, které v sobě nesete nevyhladitelný instinkt pro ochranu života, adresuji svou bolestnou výzvu: **Buďte pramenem života, nikdy ne smrti!**

Říkám vám společně, tatínkové a maminky: jste povoláni k nejvyššímu poslání spolupráce se Stvořitelem v předávání života (Dopis rodinám, 8); nebojte se života! Hlásejte společně hodnotu rodiny a hodnotu života. Bez těchto hodnot není budoucnosti důstojné člověka!

Obdivuhodná podívaná na vaše početně rozřáté na tom-

to náměstí kež vás dlouho doprovází jako znamení toho, který je Světlo a volá vás, abyste svítili svým svědectvím při pochodu lidstva po cestách nověhotisíciiletí!

Bolletino Vaticano
15. 10. 2000

Mezititulky a výraznění
redakce Světla

Rodinné zpytování svědomí

*Blahoslavení chudí v duchu,
neboť jejich je království nebeské.*

* Věřím, že Bůh je mým jediným bohatstvím,
jediným zdrojem lásky? Tím, kdo má lék proti mé chudobě?

* Stojím před Bohem s otevřeným srdcem a rukama,
které vztahuji v gestu prosby, anebo diktuji Bohu své nároky
a chválím se svými zásluhami?

* Odevzdávám se při modlitbě působení Božího slova,
aby proměňovalo můj život, nebo používám toto slovo jako
prostředek k dosažení vlastních cílů?

* Je v našem domě přítomna společná manželská
a rodinná modlitba?

Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni.

* Věřím v Dobrou novinu, kterou Bůh v Ježíši přemáhá moji
samotu a utrpení, nebo se uzavírám do sebe
v neplodném naříkání?

* Jsem v utrpení, neštěstích a obtížích života přesvědčen,
že Ježíš trpí se mnou a za mne?

* Umím se v utrpení oddat důvěryplné modlitbě,
nebo se uzavírám do němeého zoufalství?

* Vydávám při utrpeních a nemocích bližních svědectví
o Bohu Těšiteli, nebo se jim vyhýbám z obavy,
abych neměl podíl na jejich břemenu?

* Nasloucháme v našich rodinách Ježíši,
který k nám promlouvá ze stránek Písma svatého?

Blahoslavení tiší, neboť oni obstanou zemi za dědictví.

* Věřím, že vlídnost a odpuštění jsou silnější než převaha
a pomsta, nebo spoléhám na sílu?

* Když prožívám nespravedlnost, hledám cestu
k porozumění, nebo se poddávám pocitům nechuti?

* Dokážu na pracovišti, ve své rodině ocenit lidi,
se kterými se stýkám? Umím ustoupit druhému,
nebo se ze všech sil snažím prosadit své názory
a nápady a znevažuji nebo utlačuji druhé?

Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.

* Věřím, že Ježíš Kristus mě obdařuje láskou a vytrhuje
z otroctví strachu? Pamatuji, že Bohu mohu vždy důvěřovat,
i když ho tělesným očima nevidím?

* Stojím před Bohem pravdy a svobody v upřímné pokoře bez
skrývání vlastních vad a hříchů, nebo jako farizeus
se vyvyšuji pro své dobré skutky?

* Prosím Boha, aby mě vyléčil z mé slepoty,
když mé oči nedokážou rozeznat Boží lásku,
která vyzařuje z každé situace?

*Blahoslavení strůjci pokoje,
protože oni budou nazváni Božími syny.*

* Věřím, že jedině Bůh může darovat pokoj, jaký svět hledá?

* Uvedení pokoje vyžaduje sebedarování. Dokážu druhým
věnovat svůj čas a síly, abych jim přiblížil plnost života,
nebo hledám jen uspokojení vlastních zájmů?

* Není pokoj bez spravedlnosti. Jsem vnímavý k potřebám
rodin bez domova, bez práce, bez pokrmu? Přičiňuji se
způsobem vlastního života o spravedlivé rozdělování dober?

* Znáím Boží zákony a starám se, aby byly
uplatňovány v životě?

»In articulo mortis«

Obsahem téměř každého zpravodajství jsou náhlá neštěstí postihující jednotlivce i celé skupiny lidí. Přírodní či dopravní katastrofy jsou pro každého vážnou připomínkou, že nevíme dne ani hodiny. Také houkající vůz záchranné služby je varovným hlasem, že tato služba může být náhlou nezbytností pro kohokoli z nás. Ve všech těchto případech se člověk náhle ocitá v **bezprostředním nebezpečí života a stojí tváří v tvář okamžiku, který je rozhodující pro celou věčnost**, neboť podmínkou věčné spásy člověka je, aby v okamžiku smrti byl ve stavu posvěčující milosti, tj. aby jeho svědomí nebylo zatíženo žáným smrtelným hříchem.

Co je to smrtelný hřích?

Smrtelný hřích je vědomé a dobrovolné porušení Božího zákona ve vážné věci, které se rovná odmítnutí Boha. Každý, kdo se dopustí smrtelného hříchu, nachází se ve stavu nemilosti. Zemřít v takovém stavu znamená být navěky zavržen od Boží tváře do věčného neštěstí v pekle (srov. 1 Kor 6, 9-10; Zj 21, 8). Hříšné skutky nepřestaly být závažné proto, že mnoho křesťanů vlivem pohanského způsobu života a všeobecného pohoršení je začalo brát na lehkou váhu.

Co musíme učelat, jestliže jsme se dopustili hříchu?

Musíme usilovat o to, abychom co nejrychleji obnovili ve svém srdci stav přátelství s Bohem tím, že se zbavíme hříchu opravdovou a účinnou lítostí.

Co je to opravdová lítost nad hříchem?

Lítost je
– je přesvědčené vědomí ošklivosti nad vlastní vinou, která způsobila urážku nejdobrotivějšího Boha;

– důvěra v Boží dobrotu a milosrdenství, které mohou

hřích odpuštět a přivést k obrácení a polepšení;

– pevná vůle napravit zlo a škody způsobené hříchem, ukončit stav, který představuje nedovolený způsob života, a hříchu se nadále rozhodně varovat.

Důvody, pro které odmítáme hřích, musí být nadpřirozeného charakteru.

Odmítat hřích jen ze strachu před možným pozemským trestem nebo lidským zahanbením je v každém případě zcela nedostačující.

Odmítat hřích ze strachu před spravedlivým Božím trestem představuje lítost ze strachu, která je **nedokonalou lítostí** a postačí k odpuštění hříchů v rámci svátosti pokání.

Odmítat hřích s bolestným vědomím, že jsme se jím dopustili nevědomostí vůči nejvyššímu Bohu, který za nás umřel bolestnou smrtí, aby nám otevřel cestu ke spáse, je lítost lásky neboli **dokonalá lítost**, která ihned způsobuje odpuštění hříchů, ale nezabavuje hříšníka povinností vyznat své smrtelné hříchy co nejdrůbe ve svátosti pokání.

Co znamená setrvalost ve hříchu?

Znamená to odmítat nezbytnou lítost a s ní i nabízené Boží milosrdenství a vydávat se v nebezpečí, že budeme odvoláni z tohoto světa před Bohem, aniž bychom se s ním smířili. Spoléhát na to, že budeme svých hříchů litovat až v okamžiku smrti, znamená opovržlivě spoléhát na Boží milosrdenství, a to je samo o sobě smrtelným hříchem. Hříšný stav zatemňuje mysl, oslabuje vůli, znechucuje modlitbu a prohlubuje náklonnost ke zlému.

Jak se připravovat na možný případ náhlé a nečekané smrti?

Abychom byli schopni »in articulo mortis« vzdučit ve svém srdci dokonalou lítost, musíme se

vytrvale cvičit v ctnosti kajícího a lítost co nejčastěji vyzouvat, nejlépe každý den po večerním zpytování svědomí. Musíme si být vědmi, že v okamžiku smrti nás může ovlivňovat také zlý duch, který se všemožně snaží, aby nám zabránil smířit se s Bohem.

Abychom byli schopni včas litovat svých hříchů a dosáhnout očištění, musíme vytrvale prosit Boha o dar sebepoznání a pravé a upřímné lítosti. Nejlepší přípravou na dobrou smrt je časté pravidelné přistupování ke svátosti smíření a účast na osobní duchovní obnově formou duchovních cvičení. Velmi prospěšný je návyk opakovat často kratičké modlitby vzbuzující lásku k Bohu a lítost nad hříchy, jako např.: »Ježíši, Maria, miluji vás, zachraňte duše!« nebo: »Můj Ježíši, milosrdenství!«

Co máme dělat, abychom se vystříhali hříchu?

1. Především musíme znát, co je před Bohem hříšné. Abychom chápali hřích jako největší a nejnebezpečnější ohrožení naší existence, musíme vzdělávat své svědomí a být si co nejpresněji vědmi, **co je nedovolené a hříšné**. I když platí, že nevědomost hříchu nečiní, nedovolené počinání v nás vždy vyvolává stav návyku a závislosti na hříchu a oslabuje naši vůli a schopnost hříchu se zbavit a vyvarovat. Nevědomost vědně připouštěná je sama hříchem. Svým setrváváním ve hříchu navíc působíme pohoršení, a tím přímo i nepřímo šíření hříchu a zla ke škodě vlastní i ke škodě našich bližních. Vystavujeme se dále vážnému nebezpečí, že až v okamžiku smrti uvidíme v pravém světle všechno své skutečně spáchané a třeba nevědomě způsobené zlo, propadneme zoufalství, které nám znemožní obrátit se s důvěrou k Bohu, s upřímnou lítostí se vrátit do stavu milosti. V žádném případě nesmíme spoléhat

na to, že to, co mezi lidmi zvesedebečnělo, přestalo být proto hříšné. Jestliže nám církev připomíná naše lidské a křesťanské povinnosti, činí tak z lásky k nám a z hlubokého zájmu o naši věčnou spásu.

2. Musíme se vystříhat příležitosti k hříchu. Příležitosti k hříchu jsou věci, osoby nebo okolnosti, které nás jakýmkoliv způsobem nabádají či navádějí k přestoupení Božího zákona a ve kterých se naše náklonnost ke zlému obzvláště projevuje tak, že oslabuje naše poznání i podlamuje naši vůli. Zvláště je třeba se varovat všeho, co nás již jednou přivedlo k hříchu. Musíme se vystříhat takových situací, o nichž víme z vlastní nebo cizí zkušenosti, že v nich můžeme podlehnout pokušení k hříchu. Za příležitost k hříchu je třeba pokládat také lehkomyšlnou četbu či sledování pořadů, které podkopávají základy víry a křesťanské morálky.

3. Musíme si ustavičně vyprošovat nezbytnou Boží pomoc tím, že využíváme modlitbu a svátosti (především zpověď a Eucharistii) i svátostiny jako prostředky spásy, abychom v sobě rozmnožovali **milost posvěcující** čili stav přátelství s Bohem, který nás stvořil pro věčný život a obětoval za nás svého jednorozrozeného Syna.

Co máme dělat jako křesťané, jsme-li svědky náhlého chroče-ní života?

Jako křesťané jsme povinni pomáhat druhým lidem, kteří se stali obětí nehody nebo náhlé zdravotní příhody, nejen k záchraně časného života poskytnutím nezbytné první pomoci, ale také k záchraně věčného života tím, že jim pomáháme vzbudit dokonalou lítost, a to i v případě, že jsou v bezvědomí. Nemůžeme-li k nim přistoupit osobe, prosíme náležitě anděly strážné, aby jim byli nápomocni při včasné smíření s Bohem.

Význam klečení

Co dělá ten, kdo je pyšný? Vztyčí se, zvedne hlavu, rama a celou svou postavu. Všechno z něho volá: »Já jsem důležitý, jsem veliký, já jsem více než druzí, více než ti přede mnou!« Kdo však je pokorného smýšlení, cítí se malý a jeho postava se sklání. On se »ponižuje«, říká Pán. Čím je hlouběji skloněn, tím větší je ten, kdo před ním stojí; čím méně platí sám ve svých vlastních očích, tím živěji vidí své vlastní hranice.

Kde však cítíme zřetelněji, jak jsme malí, než když stojíme před Bohem?

Bůh je veliký stejně včera jako dnes a jako i po statisících letech, protože je věčný. On proniká touto místností, tímto těstem a celou zemí i nesmírným hvězdným prostorem a všechno je před ním jako smítko. Svatý Bůh, čistý, spravedlivý, nekonečně vznešenosti. Jak je veliký!

A já jsem malý, tak malý... mohlo by se říci, celou podstatou malý, že se mu nemohu ani v nejmenším rovnat... že jsem před ním nic! Pak je zcela samozřejmé, že se před ním nemohu pyšně postavit. Chtělo by se

učinít svou postavu co nejmenší, aby se tak nevypínala, a člověk obětuje část své výšky: člověk pokleká. A jeho srdci to ještě nestačí, chtěl by se ještě navíc sklonit.

A pak tato skloněná bytost hovoří: Ty jsi velký Bůh, ale já nejsem nic. Ale to by bylo zase špatně. Já jsem nikoliv nic, nýbrž »něco«, dokonce něco takjemně velikého, ale jen skrze něho. Lidská postava říká: Jsem tvůj obraz, který sis vymyslel, zamíloval a stvořil, Ty, můj Právzor.

Když se skloníš na kolena, nedovol, aby to byl prchavý, prázdný úkon. Dodej mu duši. Duší klečení však je, že se i srdce v úctě skloní před Bohem; v oné úctě, kterou je možno prokázat pouze Bohu: že se mu klaníš.

Když vstoupíš do chrámu nebo jej opouštíš, nebo když procházíš kolem oltáře, kde je Nejsvětější svátost, poklekej hluboce, zvolna a vyslov celou svou bytostí: »Můj veliký Bože...!«

To je pak pokora, to je pravda, a pokaždé prospěješ své dšl.

Romano Guardini

Bože můj, lituji z celého srdce svých hříchů, nenávidím je a zavrhnuji jako urážku tvé nekonečné velebnosti, příčinu smrti tvého božského Syna Ježíše Krista i své duševní klázy. Nechci se jich již dopustit a umiřuji si varovat se příležitosti k hříchu. Pane, smiluj se nad mnou a očišť mi!

I dnes se platí krví – XIX.

V neúprosném letním řáru se dny jen tak tak vleklý. Obř rodiny vykonávaly své práce téměř beze slova. Stín jakéhosi tísnivého napětí ležel nad celým dvorem, kde byl život stále tišřší a mlčení zavládlo víc než jindy.

Od toho večera se Marietta úzkostlivě vyhýbala setkání s Alessandrem. Ten si sice dával velkou námahu omluvit své provinění – ře vypil hodně pálenky a ře nebyl při smyslech a ře nevěděř, co dělá. Děvřce se však nezmohlo v jeho blízkosti ani na pár slov. Jen se chvěřlo.

Několik dalších týdnů bylo poznamenáno touto zamlčovanou událostí. Angelo mluvil s mladým Serenellim jen opravdu to nejnutnější, a přesto ve styku s ním nemohl zastřít odpor a hnus. Víc než předtím vystalo před ním poslední přání otce. A tak dával pozor na každý sestřin krok a nemusel-li, ani se nevzdaloval z domu.

Paní Assunta toho nikdy mnoho nenamluvila, ať to bylo při práci, nebo doma. Vymřnila s Alessandrem tu a tam pár slov. Starý Serenelli trpěl opět toto léto malárií a jeho zahořklou mlčenlivost rozvázalo jenom množství vypité kořalky.

Tak se cítil Alessandro čím dál tím víc obklopen zdí mlčení a nedůvěry, kterou nedokázal prorazit. Mariettina plachost a bázřlivost ho přivádřly k zuřivosti. Byl vůči ní tvrdý a kousavý. Nic najednou podle něho neudřlala dobře. Denně objevil nějaký důvod k nadávání a výčítkám. Mlčení, jímž děvřce reagovalo na jeho příkrá slova, jej dřpalovalo ještě víc.

„Co proti ní pořád máš, Alessandro?“ ptala se někdy paní Assunta, když jí příliš zjevně křivřil a když bylo vidět, řak se rozřiluje.

„Co bych měl,“ mruřel se sklopeným zrakem mladý Sere-

nelli, „především nemám vůbec řádnou chuť k jídlu. Marietta by se už mohla jednou také naučit líp vařit, abychom nemřli k dořdu pořád totěř.“

„Dřív jsi ji vřdycky hářil!“ řekl starý Serenelli a pořival se pátravě po svém synovi. „Mně dnes chutná znamenitě.“

„Už toho mám dost!“ odseřl Alessandro, hodil řžici na stůř a vřtal.

Marietta jen sklonila víc hlavu nad talíř a mlčřla. Paní Assunta jen zarařeně vzdechřla. Angelo toho nevychovanice pozoroval přivřřenými očima, tak řak se člověk dívá na divoké zvíře, o něřž neví, řeho se od něho může nadit.

„Samo nebe ví, co zas tomu hulvátovi přeletřlo přes nos,“ zabruřel starý Serenelli, „od něřké doby je celý jinačř.“

Na Mariettině chování se však také hodně zmřnilo. Byla teř při práci tichá a blečá, veselě písňně jejích rtů unřkly. Sotva se usřřla, když si hrála s mladřšími sourozenci.

Paní Assunta si vzala jeden večer dberu stranu a ptala se jí, co ře za tím vězí, ře se tak zmřnila.

„Ale to nic není,“ odpovřřla blečá Marietta, jako když mřsla ukrájuje.

„Ty máš něco na srdci, co tě trápř, mé dítě,“ nalřhala selka, „a nechoeš se svěřit ani své matce? Byla bych klidněřřší, kdybych věčřla, co v tom vězí.“ Tu se jí Marietta vřhřla do náruče, vzlykot lomcoval jejím tělem a celá se dřvěřla:

„Maminko, nenechávej mne nikdy samotnou doma... já mám strach!“

„Ale před kým, dítě?“ pátrala nechápavě paní Assunta. „Co se ti může doma stát? Do této pustiny sotva kdy zabloudř nějaký cizinec. Pust takové přepřjatě myřřlenky z hlavy a buř přeo zase má chytrá a veselá holčička!“

„Ach ano, máš pravdu, maminko,“ usřřla se Marietta bolestně, „když já jsem hloupá holka.“

Ne, za řádnou cenu by matce nepřiznala, co ji tolik trápřlo. Ne strach, spřř stud jí zamýřal ústa. Teprve ve zpovřdnici povřřřla všechno. Slova starého kněze, jeho rady a porozumění jí přinesřly hodně útědy.

„Modř se za něho,“ řřkal několikrát během své řeči kněz, „vyhýbej se jeho blízkosti, řak jen můžeš, především se ale varuj být s ním o samotě!“ Marietta to také tak dělala. Alessandro pozoroval, řak se mu neustále vyhýbá. Neviděl v tom nic jiného než znamení, ře jím pohřřdá, a strařně tím trpěl. Měl pocit, ře se od něho všichni s odporem odvracejí. Tím víc se uzavřřal do své komůřky a dlouho do noci čitával své pochybně knížky a řasopisy, obřřoval se vznuřřjícím líčením různých erotických soěn a ty v něm pak zanechávaly dutnájřící stopy.

Čím dál tím častěřji nechával klesnout ruce s rozečtenými stránkami a věřoval celou svou pozornost obrazům fantazie. Tu a tam se v něm ještě hnulo svědomí a otrářl se před myřřlenkou, ře by se mohl na Mariettě provinít. Ano, někdy i celý zouřalý volal k Bohu o pomoc, aby jej chránil před ním samým. Ale vřdy byla taková hnutí velmi brzo pohřlena rozpoutaným vírem bezuzdně vášně a nakonec ho ovlářl jediný záměr – zlomit odpor dívky po dobrém, nebo po zlém, a nebude-li vyřnutí, tečy i násilím.

Od podomního obchodníka Niccola Toredeřly si koupil jednoho dne dýku s dlouhou pochromovanou řepelí. Před ostatními v domě ji pečřlivě ukrýval, jen když si byl jist, ře je sám, si ji vytáhl, zhlížřl se v jejím lesku, přejřřždřřl prstem po jejím ostřří a přeoopatně ji opět uklářdal do úřkrytu.

„Když to jinak nepůjde, tak mi pomůžeš,“ řeptal pak syčivě sám pro sebe. Tolikrát o tom četřl ve svých knihách, řak hrdinové těch románů nevářhali ve své velké vášni sáhnout po dýce a jakých nádherných vítězství dbyřli.

Opět nastal jeden večer, kdy Alessandro dlouho do noci četřl a pak se obřřal svými nízkými představami. Strmule přitom zřřřal do tmy. Najednou se všechno v něm slilo do jediné věty:

„Zřřtra bude moje! Zřřtra musí být má, i kdybych ji měl zabit. Vřřak uvidřřme, jestřli se bude ještě vzpřřrat, když jí nasadřřm dýku na krk!“

SVĚDECTVÍ KRVE

Dusně horko vlářlo už v řasných ranních hodinách 5. řervenice a oči všech se ohřřřřly po obloze, zda se nevyvalují mřřaky. Ani v noci se nijak neochladřřlo. Výpary bařřin tvořřily celě dlouhé mlhavě koberece. Střřsněnost panovala i mezi řženami a děvřaty, které přišřly ke studni pro vodu. Nemluřřily mnoho, ale každá myřřlela na bouřři a na pohromy, které mohly každou dřřvilipřřjřit.

„Brzy asi přřjřde něřřaká bouřřka,“ zařřala Terezie Cimarelli rozhovor s Mariř Goretři, když přišřla ke studni. „Něco neobřřého visř ve vzduchu.“

„Ano, je strařně dusno,“ povzdechřlo si děvřce. „Mám skoro strach z celého dne. Keř by tu byl už zřřřek!“

„To mřřnřř jako, ře zřřtra je nečřřle?“

„Ach ano, jřřete přeo rano do Campomorta? Čhtřřla bych jřřt k svatěmu přřjřřmání a už se nemohu dočkat, ře ke mně přřjřde

Nový světový řád

Filozofie egoismu

Spasitel." Marietta se sklonila nad studniční dbrubník a naplnila svůj kbelík. Když se zase narovnala, viděla paní Terezie v jejích očích slzy.

„Co je to s tebou, Marietto?“ ptala se ustaraně, „několik posledních týdnů jsi celá jinačí. Dřív jsi bývala taková veselá, samý zpěv a smích, ale nyní ani nepípneš. To aby měl jeden o tebe strach.“

„Já se také bojím.“ Její rty se třásly, že nemohla ani pořádně mluvit.

„Ale proč, prosím tě?“

„Nestojí to ani za řeč. Včera mi totiž jestřáb roztrhal moji holubičku, kterou mi dal Angelo k Vánocům, a já jsem už taková hloupá žába, že si myslím, že se i mně stane něco zlého.“

„Odkdypak jsi ale tak pověřčivá?“ snála se paní Cimarelli, „pamatuj, že bez Boží vůle ti ani vlas z hlavy nespadne.“

„A co když Bůh chce, abych trpěla?“ odpověděla tiše Marietta

„Pak ti dá také sílu unést ten kříž,“ utěšovala ji paní Terezie. „To jsou mi ale řeči pro časné letní ráno. Marietto, měla bys víc myslet na úsrněv a na písničku, víš, jako dřívě. A zítra půjdeme spolu do Campomorta, že?“

Celé dopoledne se obírala Marietta svou touhou po svátostném Spasiteli. Už zítra, už zítra, říkala si často v duchu. Svou práci ve chlévě i po dně vykonávala jako obvykle, ale všechno její myšlení a touha se upínaly k Ježíšovi. Ze dvora sem doléhal dupot volů a pokřikování Alessandra Serenelliho a Angela, kteří tak poháněli zvířata při mláčení bobů. Paní Assunta a Mariano házeli hrsti bobové nati pod kopyta zvířat, zatímco malý Sandro a Ersilia se snažili paráhat aspoň tak, že tu a tam něco počali.

Starý Serenelli byl zase zmítán vysokou horečkou, a tak ležel na slámě před dveřmi do chléva a občas zanařikal, když se pohnul. Marietta ho mnoho-

krát napomínala, aby přece šel do své světnice, ale starý jen odsekl, že mezi čtyřmi stěnami nemůže dýchat. V poledne se ani neodjevil u stolu. Při skrovném, ale přece jen chutném obědě nikomu nebylo do řeči. Alessandro vrhal na Mariettu znovu a znovu svůj temný pohled. Ta se ale ani neodvážila zvednout oči.

„Dáme se hned do práce,“ rozhodla Assunta, když se pomodlili po jídle. Všichni přikývnuli a vstali od stolu. Alessandro ještě odskočil do své komůrky, ale hned se vrátil do kuchyně a řekl Mariettě, která umývala nádobí:

„Musíš mi ještě zašit košili. Chtěl bych si ji vzít zítra do kostela.“

„Kde ji máš?“ ptala se Marietta, aniž by se na něho podívala.

„Leží nahoře na mé posteli. Kus látky leží u toho a všeho, co potřebuješ. Já jdu na dvůr mlátit.“

„Já už ti to udělám,“ dodalo děvče. Když poklidila nádobí, vystoupila do Alessandrovu komůrky, vzala košili a šití, posadila se venku na schodech a dala se do práce. Vedle ní se schouli-la malá Gegia a za minutku v tom poledním žaru usnula.

To už volí zase šlapali své kruhy a mláčení pokračovalo. Angelo vodil první spřežení, Alessandro druhé. Za nějakou dobu se mladík obrátil na paní Assuntu:

„Vezměte je na chvíli. Jdu jen na okamžik nahoru.“

„Dobrá,“ kývla souhlasně žena.

„Kam jde Alessandro?“ zeptal se Angelo zneklidněně.

„Do své komůrky,“ odpověděla mu matka.

„A kde je Marietta?“ chtěl vědět chlapec.

„No, v kuchyni přece!“ Selka se po té otázce trochu zamyslela, ale teď honem musela věnovat svou pozornost volům.

Pokračování příště

Od počátku osvícenství zatlačovala víra v pokrok do pozadí eschatologii, až ji nakonec úplně potlačila. Špása se již nehledá na onom světě, nýbrž zde na zemi. Typickým příkladem postoje moderního člověka je postoj Alberta Camuse, který Kristovo slovo *moje království není z tohoto světa* otočil ke zcela opačnému tvrzení: »Moje království je z tohoto světa.«

Jestliže víra v pokrok v minulém století byla jakýmsi druhem lidského optimismu, který od triumfu pokroku očekával trvalé zlepšování postavení člověka ve světě a stále větší přiblížení k určitému ráji, v tomto století nabyla tato víra politických forem.

Byly zde na jedné straně marxisticky orientované systémy, které slibovaly, že dosáhnou tohoto cíle panováním člověka cestou vytyčené ideologie. Ty očividně ztroskotaly. Na druhé straně jsou to snahy, které čerpají víceně z liberalistických tradic a usilují o novou budoucnost.

Pod heslem »nový světový řád« získávají tyto snahy stále zřetelnější profil; vztahují se stále charakterističtějším způsobem na OSN a jeho mezinárodní konference, které dávají zaznít filozofii nového člověka a nového světa tím, že se pokoušejí vytyčit cesty do budoucnosti.

Takto artikulovaná filozofie již není utopická v tom smyslu, jako tomu bylo u marxistického snu; naopak, je silně založena na skutečnosti: určuje hranice vytyčeného blahobytu na základě omezených prostředků, které jsou k jeho dosažení k dispozici, doporučuje např., aniž by se snažila ospravedlnit, nestarat se o ty, kteří nejsou produktivní a od nichž není možno očekávat »kvalitu života«. Mimoto nepočítá s tím, že by lidé, kteří si zvykli na bohatství a blahobyt,

byli ochotni k nezbytným obětem, nýbrž naopak doporučuje cesty, které zmenší počet hostů u stolu lidstva, aby nebylo narušeno úbojně štěstí těch několika, kteří ho dosáhli.

Charakteristickým rysem této nové antropologie, která by se měla stát základem nového světového řádu, je především obráz ženy, který byl představen na konferenci v Pekingu jako »Women's empowerment«. Cílem má být sebeuskutečnění ženy, kterému stojí v cestě především rodina a mateřství.

Tak musí být žena osvobozena především od toho, co je pro ni příznačné a co tvoří prostě její specifikum: především to má zmizet, aby se dosáhlo stavu, kdy nastoupí »gender equity«, uniformní a pohlavně nerozlišitelná lidská bytost. V jejím životě nemá mít sexualita žádný jiný význam než droga rozkoše, kterou je možno konzumovat podle libosti.

Ve strachu před mateřstvím, který přepadá velký počet současníků, hraje zde svou roli ještě něco mnohem hlubšího: Konec konců je ten druhý vždy konkurentem, který mi odnímá část mého života, chročením pro mne samého a pro můj rozvoj. Dnes již neexistuje »filozofie lásky«, nýbrž »filozofie egoismu«.

Že se mohu stát sám bohatší tím, že dávám, že nalézám sám sebe v tom, že jsem pro druhé, a také díky druhým, právě to se dnes odmítá jako idealistická iluze. Ale tím je člověk podváděn. Protože tam, kde je odrazován od lásky, vymlouvá se mu, aby zůstal člověkem.

Při dnešním stavu vývoje nového obrazu světa jsme dospěli k bodu, kdy je křesťan, a to nejen on, ale především on, dlužen sám sobě hlasitě protestovat.

*Z úvodu ke knize
»Evangelium tváří v tvář
zhroucení světa«
Překlad -lš-*

Život Kristův (3)

III. Ježíš počatý působením Ducha svatého a narozený z Panny Marie

1) Při předchozím setkání jsme naše úvahy zaměřili na jméno „Ježíš“, které znamená „Spasitel“. Tyž Ježíš, který žil po třicet let v Nazaretě, v Galileji, je zároveň věčným Božím Synem, „jenž se počal z Ducha svatého a narodil se z Marie Panny“. Tak tomu učí texty Kréda – apoštolské i nicejsko-konstantinopolské vyznání víry. Tak tomu učili církevní Otcové a koncily, podle nichž Ježíš Kristus, věčný Boží Syn, je „ex substantia matris in saeculo natus“ [zrodil se z matky v čase] (symbol *Quicumque*, DS 76). Církev tedy vyznává a hlásá, že Ježíš Kristus byl počat a narodil se z jedné Adarmovy dcery, pocházející z Abrahámovy a Davidova rodu, tedy z Marie Panny. Lukášovo evangelium upřesňuje, že Maria počala Božího Syna působením Ducha svatého bez toho, že by poznala muže (srov. Lk 1,34; Mt 1,18.24-25). Marie tedy byla před Ježíšovým narozením pannou a takovou zůstala jak při porodu, tak po něm. Tuto pravdu obsahuje Nový zákon a vyznává ji jak pátý ekumenický koncil, který se konal v Konstantinopoli roku 553 a který Marii nazývá „ustavičná Panna“, tak Lateránská synoda z roku 649, která tvrdí, že „Bohorodička... Maria... počala (svého syna) působením Ducha svatého bez přispění muže a porodila ho jako neporušená, její panenství zůstalo bez porušení i po porodu“ (DS 503).

2) Tato víra je přítomna v učení apoštolů. Například v listu svatého Pavla Galatanům

Po celý život zůstávají Boží slovo a svátosti prameny, ze kterých věřící křesťan čerpá, aby svůj život stále více připodobnil Kristu.

Biskup Josef Stimpfle

čteme: „Když se však naplnil čas, poslal Bůh svého Syna narozeného z ženy... abychom... byli přijati za syny.“ (srov. Gal 4,4-5) Události kolem Ježíšova početí a narození jsou popsány v prvních kapitolách Matoušova a Lukášova evangelia, ta se obvykle nazývají „evangelium Ježíšova dětství“. Naši pozornost musíme obrátit zejména k nim.

3) Obzvláště známý je Lukášův text, který se často předčítá při mešní liturgii a je užíván v modlitbě *Anděl Páně*. Úryvek Lukášova evangelia popisuje zvěstování Marii, k němuž došlo šest měsíců po zvěstování narození Jana Křtitele (srov. Lk 1,5-25).

„... Anděl Gabriel byl poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, k panně zasnoubené s mužem jménem Josef z Davidova rodu. Ta panna se jmenovala Maria.“ (Lk 1,26) Anděl ji pozdravil slovy „Zdravas, Maria“, která se stala modlitbou církve. Tento pozdrav vzbudil v Marii pohnutí: »Když to slyšela, ulekla se a uvažovala, co má ten pozdrav znamenat. Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Bude veliký a bude nazván Synem Nejvyššího.“ ... Maria řekla andělovi: „Jak se to stane? Vždyť muže nepoznávám!“ Anděl jí odpověděl: „Duch svatý sestoupí na tebe a moc Nejvyššího tě zastíní! Proto také dítě bude nazváno svaté, Syn Boží.« (srov. Lk 1,29-35) Zvěstující anděl předložil jako znamení Alžbětu, Mariinu příbuznou, která ve svém vysokém věku počala syna, a dodává: „Vždyť u Boha není nic nemožného.“ Maria řekla: „Jsem služebnice Páně: ať se mi stane podle tvého slova!“ (srov. Lk 1,37-38)

4) Tento text z Lukášova evangelia je základem učení církve ohledně mateřství a panenství Marie, z níž se narodil Kristus, jenž se stal člověkem působením Ducha svatého. První okamžik tajemství vtělení Božího Syna se shoduje se zázračným početím, k němuž došlo mocí Ducha svatého v okamžiku, kdy Maria pronesla své „Ano“: „...ať se mi stane podle tvého slova!“ (srov. Lk 1,37-38)

5) Matoušovo evangelium doplňuje Lukášovo vyprávění a popisuje některé okolnosti, které předcházely Ježíšovu narození. Čteme tam: „S narozením Ježíše Krista to bylo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena s Josefem. Ale dříve než spolu začali bydlet, ukázalo se, že počala z Ducha svatého. Protože její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vydat pohaně, rozhodl se tajně se s ní rozejít. Když už to chtěl udělat, zjevil se mu ve snu anděl Páně a řekl: Josefe, synu Davidův, neboj se k sobě vzít svou manželku Marii. Vždyť dítě, které počala, je z Ducha svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; on totiž spasí svůj lid od hříchů.“ (Mt 1,18-21)

6) Jak vidíte, oba texty „evangelia Ježíšova dětství“ se shodují v tom základním: Ježíš byl počat působením Ducha svatého a narodil se z Marie Panny. Texty se také vzájemně doplňují, jeden hovoří o Marii a druhý o Josefovi.

Když chceme vědět, z jakého pramene pochází evangelium Ježíšova dětství, je třeba povšimnout si Lukášova výroku: „Maria to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom.“ (Lk 2,19) Lukáš opakuje tuto větu dvakrát: po odchodu pastýřů z Betléma a po nalezení Ježíše v chrámě (srov. Lk 2,51). Sám evangelista nám tedy poskytuje údaje, abychom mohli poznat,

že jedním ze zdrojů údajů obsažených v evangeliu Ježíšova dětství je sama Ježíšova Matka. V apoštolské době, kdy se rodila první křesťanská tradice a texty Nového zákona, Maria, která „to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom“ (Lk 2,19), mohla po Kristově smrti a jeho vzkříšení vydat svědectví o tom, co se týkalo její osoby a úlohy.

7) Svědectví evangelia o Mariině panenském početí má velký teologický význam. Toto početí totiž představuje zvláštní znamení Ježíšova božského původu. Skutečnost, že Ježíš nemá pozemského otce, poněvadž je zplozen bez přispění muže, zvýrazňuje pravdu o tom, že on je Božím Synem, takže i tehdy, kdy přijímá lidskou přirozenost, jeho Otcem zůstává jedině Bůh.

8) Zjevení zásahu Ducha svatého při Ježíšově početí ukazuje na to, že v dějinách člověka se započíná nové „duchovní pokolení“, která má výrazně nadpřirozený charakter (srov. 1 Kor 15,45-49). Tímto způsobem se trojjediný Bůh „daruje“ tvoru skrze Ducha svatého. Jedná se o tajemství, na něž lze vztahovat slova žalmu: „Když sešleš svého Ducha, jsou stvoření a obnovuješ tvářnost země.“ Při uskutečňování takového Božího sebesdělení tvor hraje Ježíšovo panenské početí, k němuž došlo díky působení Ducha svatého, ústřední a zásadní úlohu. Ono je počátkem nového stvoření. Bůh takto vstupuje rozhodným způsobem do dějin, aby naplnil nadpřirozené určení člověka, tedy předurčení každé věci v Kristu. Jedná se o definitivní výraz spasitelské Boží lásky vůči člověku, o níž jsme hovořili v katechezi o Boží Prozřetelosti.

9) Na uskutečňování plánu spásy se vždy podílí tvor, proto také při Ježíšově početí z Ducha svatého spolupracuje rozhodujícím způsobem Maria. Vnitřně osvěcená andělovým poselstvím ohledně svého povolání být

Promluva Svatého otce k účastníkům

8. mezinárodního kolokvia o mariologii 13. října 2000

Matkou a ohledně uchování svého panenství, Maria vyjadřuje souhlas a přijímá svou úlohu být pokorným nástrojem moci Nejvyššího. Působení Ducha svatého zapřičiňuje, že v Marii jsou společně přítomny mateřství i panenství, což je sice pro lidský rozum nepochopitelné, ale což je plně v souladu se zalíbením Boží všemohoucnosti. V Marii se tak naplňuje velké Izaiášovo proroctví: „Hle, panna počne a porodí syna.“ (srov. Iz 7,14; Mt 1,22-23) Její panenství, podle Starého zákona znamená chudoby a totální otevřenosti Božímu záměru, se stává půdou pro výjimečný zásah Boha, který vyvolil Marii za Matku Mesiáše.

10) Mariina výlučnost vysvětluje také z rodokmenů, které nám předkládají Matouš a Lukáš.

Matoušovo evangelium začíná v souladu s židovskými zvyklostmi Ježíšovým rodokmenem (srov. Mt 1,1-17) a vypočítává generace v mužské linii od Abraháma. Matoušovi totiž velmi záleží na tom, aby podtrhl prostřednictvím Josefova otcovského postavení podle zákona fakt, že Ježíš pochází z Abrahámovy a Davidovy rodu, což potvrzuje legitimitu jeho mesiášství. Nicméně na závěr výčtu jednotlivých pokolení čteme: „Jakub byl otcem Josefa, muže Marie, z které se narodil Ježíš, nazývaný Kristus.“ (Mt 1,16) Podtržením Mariina mateřství evangelista nepřímou ukazuje na pravdu panenského porodu: Ježíš jakožto člověk nemá pozemského otce.

Lukáš předkládá genealogii, která jde směrem do minulosti (srov. Lk 3,23-38) od Ježíše přes jeho předky až k Adamovi. Evangelista tak chtěl ukázat na Ježíšovu vazbu s celým lidským rodem. Maria jakožto spolupracovnice Boží dala věčnému Božímu Synovi lidskou přirozenost a stala se tak nástrojem Ježíšova sepětí s celým lidstvem.

Pokračování příště

Dnešní setkání vyvolává vzpomínku na ono setkání, ke kterému došlo v roce 1706 zde v Římě mezi mým ctihodným předchůdcem Klementem IX. a bretaňským misionářem, právě oním Grignonem z Montfortu, který přišel, aby si vyžádal od Petrova nástupce světlo a posilu pro apoštolskou cestu, na kterou se vydal. Vzpomínám také s vděčností na pouť, kterou mi Prozřetelnost dopřála uskutečnit ke hrobu tohoto velkého světce v Saint-Laurent-sur-Sevre 19. září 1996.

Pro mne představuje sv. Ludvík Maria Grignon z Montfortu významnou postavu, která dává orientaci a která mi osvětlila důležité okamžiky života. Když jsem jako tajný seminarista pracoval v továrně Solvay v Krakově, můj duchovní vůdce mi doporučil, abych rozjímal o traktátu o pravé pobožnosti k Panně Marii. Četl jsem tuto vzácnou asketickou knížku s modrou obálkou, která byla potřísněna od sody, několikrát znovu a znovu s velkým duchovním užitkem. Montfort tím, že kladl Matku Kristovu do vztahu k trinitárnímu tajemství, pomohl mi pochopit, že svatá Panna patří do plánu spásy skrze vůli Otce, jako Matka vtěleného slova, které počala působením Ducha svatého.

Žádný Mariin zásah v obnovení křesťanství se neděje v konkurenci s Kristem, nýbrž pochází od něho a ona je mu k službám. Mariino působení, které se rozvíjí v plánu spásy, je vždy křistocentrické, to znamená, že se děje v přímém vztahu k prostřednictví, které vychází z Krista. Pochopil jsem, že nemohu vyloučit Matku Pánu ze svého života, aniž bych přehlížel vůli trojjediného Boha, který chtěl »začít a dokonat« velká tajemství dějin spásy v odpovědné a věrné spolupráci pokorné Služebnice z Nazareta.

Děkuji nyní Pánu, že jsem mohl zakusit to, co i vy jste mohli prohloubit v tomto kolokviu, že přijetí Marie v životě v Kristu a v Duchu svatém uvádí věřícího do svého srdce trinitárního tajemství.

Drazí bratři a sestry, během svého sympozia jste se zabývali trinitární spiritualitou ve spojitosti s Marií, což je charakteristický aspekt Montfortovy nauky.

On totiž nepředkládá teologii bez vlivu na konkrétní život, ani křesťanství »samobsluze« bez osobního přijetí závazků vyplývajících z křtu. Naopak, on vyzývá ke spiritualitě intenzivně prožívané; podněcuje, abychom darovali svobodně a vědomě sami sebe Kristu a skrze něho Duchu svatému a Otci. V tomto světle je možno pochopit vztah k Marii, kte-

Sv. Ludvík Maria Grignon z Montfortu

rá přivádí k dokonalé obnově křesťanských slibů, protože právě Maria je »Kristu nejvíce připodobněna ze všech stvořených bytostí« (O pravé mariánské úctě 120).

Ano, celá křistocentrická a mariánská spiritualita, které učí Montfort, vychází z Trojice

a k ní směřuje. V tomto ohledu postihuje jeho důslednost působení tří božských osob směrem k Marii. Bůh Otec »dal svého jediného Syna světu jen skrze Marii« a »chce až do konce světa plodit děti skrze Marii« (tam. 16 a 29). »Bůh Syn se stal člověkem pro naši spásu, ale jen v Marii a skrze Marii« a »chce být utvářen, abych tak řekl, stále se vtěloval skrze svou drahou Matku do svých údk« (tam. 16 a 31). Bůh Duch svatý »svěřil své nevýslovné dary Marii, své Snoubence« a »chce si utvářet své vyvolené v Ní a skrze Ní« (tam. 25 a 34).

Maria se proto jeví jako prostor lásky a působení osob Trojice a Montfort ji představuje v perspektivě vztahu: »Maria se celá vztahuje k Bohu, žije jedinečně ve vztahu k Bohu, proto ji správně nazvu Božím vztahem (tam. 225). Proto jako celá Svátá veče k Trojici. Když ji každý den opakujeme »Totus tuus« a žijeme v souladu s ní, můžeme zakoušet Otce v důvěře a lásce bez hranic (srov. tam. 169 a 215), v učenlivosti vůči Duchu svatému (srov. 258) a dosahovat přetvoření podle Kristova obrazu« (srov. tam. 218-221).

Někdy se stává, že v katechezi a také v úkonech zbožnosti se vynechává implicitně »připomínka Trojice a Krista, která je v nich vnitřně podstatně zahrnutá« (Mariaлис cultus 25). V Montfortově nazírání naopak trinitární víra vnitřně prostupuje modlitby, v nichž se obrací na Marii: »Zdravím tě, Maria, nejmilovanější Doero věčného Otce, obdivuhodná Matko Syna, nejmilovanější Snoubenko Ducha svatého, vznešený Chrám Nejsvětější Trojice.« (Metoda, jak se modlit růženec, 15) Podobně ve vroucí modlitbě adresované třem božským osobám a projektované do posledních časů

Pokračování na str. 14

Gumové projektily v boji proti fundamentalistům

Fundament je cizí slovo znamenající totéž jako základy, podstata, jádro. Francouzský inženýr Alexandre Gustave Eiffel při stavbě 300 m vysoké věže narážel na problém, jak dát této věži solidní základy. V matematice se hovoří o »základní skupině«, což je základní pojem algebraické topologie k popisu ploch. Pro společenský řád národů mají základní práva velký humanistický význam. Ústava státu se nazývá jeho základním právem. V oblasti vědy existuje »základní výzkum«, který má fundamentální význam pro výzkum specializovaný.

Ve světonázorové oblasti se dostal pojem »fundament« do dvojitého světla. Ačkoliv původně zněl velmi pozitivně, začal probouzet odpor, když byla v protestantismu v roce 1919 založena Světová křesťanská fundamentální asociace. Povrchní myslitelé se často neptají po druhu základu. Ve světonázorové oblasti totiž obsadil klíčové pozice náboženský relativismus⁽¹⁾, a to nuku v ruce s agnosticismem.⁽²⁾ Jelikož právě ve světonázorové oblasti existovaly a doches existují formy nejnubší nesnášenlivosti, můžeme odpor vůči fundamentalistům nejen

pochopit, ale tam, kde se už šlape po lidských právech, musíme se fundamentalisty přímo stát.

Jestliže Ježíš Kristus jako Bůh a člověk a jeho neoblopná pravda nepřestávají být pro nás křesťany základem, pak jsme přímo od něho fundamentálně varováni před tím, abychom nepropadli *nenávisti vůči nepřátelům*, čili abychom nešlapali po lidské svobodě a lidských právech.

Můžeme říct, že horské kázání je něco jako základní zákon církve. Dnes však jsou i proti těm věřícím, kteří se opírají o tento prakřesťanský a katolický základ, vznášeny námitky. Jsou paušálně označováni za **fundamentalisty**. Bývají obviňováni, že jsou **rušiteli náboženského míru**. Že je nemálo institucí, které musely opustit nejhodnější terén pro křesťanské základy, je přímo tragické.

Gumovými projektily se nedá narušit skála. Guma, která se vyrábí ze syntetického kaučuku, je chěrná a elastická. **Gumovými projektily** se snaží ochránci pořádku zasahovat proti jeho nišitelům. Nechtějí je smrtelně zranit, nýbrž jen zastrašit.

PROMLUVA SVATÉHO OTCE...

obkřehání ze str. 13

církve je Maria chápána jako »Boží hora« (Modlitba o apoštolů posledních časů, 25), prostřední svatosti, které pozvedá k Bohu a přetváří v Krista.

Kéž by si každý křesťan osvojil obzologii, kterou Montfort klade na Mariiny rty v Magnificat: »Klanění a díky našemu jedinému a pravému Bohu! V celém vesmíru ať se zpívá na každém místě: Sláva věčnému

Otci, sláva Slovu, hodnému klanění! Stejná sláva Duchu svatému, který nás s láskou spojuje nevýslovným poutem.« (Canticum 85, 6)

Vyprošují každému z vás ustavičný doprovod svaté Panny, abyste mohli žít své povolání ve spojení s ní, naší Matkou a vzorem, a udeľují vám apoštolůské požehnání!

Překlad -Iš-

Maria je vždy nejdokonalejším vyplněním mysteria spásy – od Neposkvzrněného početí až k Nanebevzetí – a stále je mocnou předzvěstí tohoto tajemství. Obahuje spásu a přibližuje milost těm, kteří se zdají lhostejnými a vzdálenými. (Jan Pavel II.)

Zastánci *mírnilovné, liberální, lidsky bratrské a moderné* časové církve se dívají na ty, kteří jejich doraz církve nesdílejí, jako na církevní nepřátelské rušitele pokoje. Stíhají je posměšky za jejich *nečasové pojetí víry a mravů*, a když to nepomáhá, naplní je vnitřní nenávist, kterou se jim nedaří skrývat.

Střílejí po nich rafinovanými **gumovými projektily**. Jak krásné by to podle nich bylo, kdybychom se těchto fundamentalistů mohli zbavit a spolu s nimi i všech těch zastaralých dogmat a antikvámí morálky. Právě fundamentalisté jsou překážkou a příčinou rozdělení.

Dokud bude u moci tento papež, bude ta tvrdá skála pořád existovat, řekl mi jeden spolubratr. Jaká je to ostuda, řekl mi jiný profesor nového zřízení, že ještě dnes najdeme mladé studenty teologie, kteří se drží toho, co hlásá papež. Podle jeho názoru je třeba se zbavovat úřadu a hodnosti.

Nebyl to slovní útok s použitím gumového projektilu? Nebyl Ježíš rušitelem pokoje?

Právě tehdy, když Ježíš dal svým učedníkům plné moci a rozeslal je mezi lidi, říká nám Matouš v desáté kapitole: *Nemyslete si, že jsem přinesl na zemi pokoj. Nepřinesl jsem pokoj, ale meč.*

Jak tu máme rozumět Ježíšovi, skutečnému nišiteli pokoje, pochopíme nejlépe, když si přečteme celou osmou Janovu kapitolu. Tam, kde se jedná o **pravdu** Ježíšova poslání, neexistuje žádný libovolný kompromis. Ježíš říká tehdejsím teologům: **Vy jste zdola, já jsem shora. Vy jste z tohoto světa, já nejsem z tohoto světa. Proto jsem řekl, že zemřete ve svých hříších** (Jan 8, 23-24).

Ježíš sám sebe nazývá **pravdou**. Petrovi dává jméno **Skála**, aby vyjádřil, jaké poslání mu přiděluje: *Na té skále zbudují svou církev a brány pekla ji nepřemo-*

hou. Petr přijímá přímo od Ježíše Krista úřad **být skálou**. V prvním listu apoštola Petra čteme: *Ježíš je kamenem, který stavitelé ohodili, ale právě on se stal nárožním kvádrem, balvanem, přes který se klopytá* (1 Petr 2, 7-9).

Skála znamená v této souvislosti neotřesitelnou věrnost pravdě. Pravda je konstanta. Jde o to **zůstat v jeho slovu**. *Jestliže zůstanete v mém slově, poznáte pravdu a pravda vás osvobodí* (Jan 8, 32). V 2. Petrově listu se adresátům oživuje to, co již musí vědět: *Tyto věci sice znáte, ale přesto vám je chci pořád připomínat* (2 Petr 1, 12). *Prorocství nikdy nebylo proneseno z lidské vůle* (tamtéž. 21). *My jsme se v této věci nedrželi lidských výmyslů* (2 Petr 1, 16).

Kristus byl skutečně nišitelem pohodlného pokoje, aby přinesl **pravý, božský pokoj**. Ve druhé řeči na rozloučenou podle Jana to nezní nijak světsky konformně, když Ježíš učedníkům předpovídá: *Jestliže vás svět nenávidí, vězte, že mne nenáviděl dříve než vás. Kdybyste byli ze světa, svět by miloval to, co mu patří. Že však nejste ze světa, ale já jsem vás ze světa vyvolil, proto vás svět nenávidí* (Jan 15, 18-19).

Svět v této souvislosti nemá nic společného se stvořením. Stvoření je Boží dílo, a to je z Božího pohledu dobré. *A Bůh se poďíval na všechno, co stvořil, a viděl, že je to velmi dobré* (Gen 1, 31). **Svět** znamená světový názor, který se odklonil od Boha Stvořitele. Člověk staví sám sebe do středu a určuje si, co je dobré a co zlé. Přisvojuje si poslední suverenitu.

Co způsobí gumové projektily?

Pohled na našeho Mistra Ježíše Krista nás povzbuzuje, abychom nebyli zchoulostivělí. Co je píchání špendlíkem, které musíme vydržet, proti bičování našeho Pána? Ježíše neostřelo-

vali gumovými projektily. Zbičovaný a korunovaný trním umřel za nás hříšné strašnou a hanebnou smrtí na kříži. Po jeho smrti jej mnozí mučedníci následovali i v této hanebné smrti. Ušetří nás toho?

Křesťanství skrze Kristovu vykupitelskou lásku učinilo křesťanský svět, ve kterém ještě žijeme, snadmravnějším. Poselství o rovnosti, svobodě a bratrství pochází z křesťanského světového názoru. Jako Boží děti jsme byli všichni obdarováni **stejnou milostí**, můžeme ve svobodě milovat Boha a lidi, protože z přinucení není možno milovat.

Darovaným Božím synovstvím jsme **pokrevními bratry** Ježíše, Božího Syna, a navzájem bratry a sestrami.

Ale když se náboženský základ ztratí, pak egoismus jedněch znění rovnost v nerovnost, svobodu na bezuzdou neváza-

nost, národnostně nebo společensky omezené bratrství na nenávisť vůči cizím.

Ježíšovi učedníci jsou povolání **všichni** k mučednictví. V nejlepším případě budou ti, kteří *zůstanou v původním slově*, tedy jako odsouzeníhodní **fundamentalisté**, ostřelováni gumovými projektily. Ale úde-ry gumy na skálu, na skálu pravdy, nemají žádný vliv a guma se opotřebuje. A i kdyby někteří **fundamentalisté** začali ztrácet trpělivost, samotnému Základu, Kristu, gumové projektily nijak neškodí.

-sks- 29/2000

Poznámky:

- ⓐ Relativismus – idealistický názor, který neuznává objektivně platné pravdy a všechno pokládá za podmíněné.
- ⓑ Agnosticismus – názor popírající možnost plného poznání a stavějící pouze na subjektivní zkušenosti.

Kdo zná Otcova tajemství, ne-li Matka?

Bratr Efraim k poselství Královny míru 25. 10. 2000

Poselství je výzvou dát jí plnou důvěru, vždyť ona nás u Otce zastupuje, ona je Prostřednice v tom smyslu, jak to mínil Grignon de Montfort, který bude brzy prohlášen Učitelem církve; jaké znamení časů, jaké potvrzení „Mariina tajemství“! Tento svatý Učitel nám říkal, že vše, co prochází rukama Královny, je přetvořeno v královský dar – jako to jablko, které chudý venkovan chtěl darovat králi: bylo pokažené, ale ruce královny z něho udělaly poklad, čistý dar, který uměla předložit. To je to, co znamená modlit se na úmysly svaté Panny. Ona nemá jiný úmysl než dělit se s námi o své výsady, než připravovat „překvapení“ pro Boha. Právě to je smysl jejích návštěv. Jak nemyslet na slova Velepísne: „Hle, zima pominula, deště ustaly, květy se objevují na zemi... a hlas holubice zaznívá nad našimi nivami.“ Mariin hlas nám zvěstuje nové jaro. Ať zaznívá v našich srdcích, aby živilo naši naději, když kolem sebe vidíme jen známky zimy.

Liturgická čtení

Neděle 12. 11. – 32. neděle v mezidobí

1. čt.: 1 Král 17,10-16
 Ž 146 (145), 6c-7.8-9a.9bc-10 Odp.: 1
 2. čt.: Žid 9,24-28
 Ev.: Mk 12,38-44

Pondělí 13. 11. – svátek sv. Anežky České

1. čt.: Kol 3,12-17
 Ž 103 (102), 1-2.3-4.8-9.13-14.17-18a Odp.: 1a
 Ev.: Mt 25,31-40

Úterý 14. 11. – ferie

1. čt.: Tit 2,1-8.11-14
 Ž 37 (36), 3-4.18+23.27+29 Odp.: 39a
 Ev.: Lk 17,7-10

Středa 15. 11. – nez. pam. sv. Alberta Velikého

1. čt.: Tit 3,1-7
 Ž 23 (22), 1-3a.3b-4.5.6 Odp.: 1
 Ev.: Lk 17,11-19

Čtvrtek 16. 11. – nez. pam. sv. Markéty Skotské nebo sv. Gertrudy

1. čt.: Flm 7-20
 Ž 146 (145), 6c-7.8-9a.9bc-10 Odp.: 5a
 Ev.: Lk 17,20-25

Pátek 17. 11. – památka sv. Alžběty Uherské

1. čt.: 2 Jan 4-9
 Ž 119 (118), 1.2.10.11.17.18 Odp.: 1b
 Ev.: Lk 17,26-37

Sobota 18. 11. – nez. pam. posvěcení římských bazilik sv. Petra a Pavla nebo sob. pam. P. Marie

1. čt.: Sk 28,11-16.30-31
 Ž 98 (97), 1.2-3ab.3c-4.5-6 Odp.: srov. 2
 Ev.: Mt 14,22-33

Breviář pro laiky

Uvedení NE PO ÚT ST ČT PÁ SO
do první modlitby dne: 12.11. 13.11. 14.11. 15.11. 16.11. 17.11. 18.11.

Antifona	1136	1741	1166	1181	1197	1768	1228
Žalm	784	786	783	784	784	783	783

Ranní chvály:

Hymnus	1136	1314	1166	1182	1198	1769	1593
Antifony	1137	1151	1167	1183	1198	1214	1229
Žalmy	1137	1152	1167	1183	1199	1214	1229
Kr. čtení a zpěv	1140	1743	1170	1186	1201	1770	1232
Antifona k Zach. kantiku	725	1315	1170	1186	1202	1771	1593
Prosby	1140	1744	1171	1186	1202	1771	1232
Záv. modlitba	725	1315	1171	1590	1591	1592	1594

Modlitba během dne:

Hymnus	1141	1156	1172	1187	1203	1219	1233
Antifony	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Žalmy	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1334
Krátké čtení	1144	1159	1175	1190	1206	1221	1336
Záv. modlitba	725	1159	1175	1191	1206	1222	1336

Nešpory:

SO

Hymnus	1132	1145	1315	1176	1192	1207	1774	807
Antifony	1133	1146	1161	1177	1193	1208	1224	808
Žalmy	1133	1146	1161	1177	1193	1209	1224	808
Kr. čtení a zpěv	1135	1149	1749	1180	1196	1211	1777	810
Ant. ke kant. P. M.	725	725	1316	1180	1196	1211	1778	726
Prosby	1135	1149	1750	1180	1196	1211	1778	811
Záv. modlitba	725	725	1315	1181	1590	1591	1592	726
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1262	1238

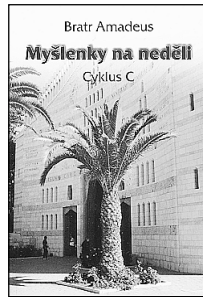

NOVINKY

Bratr Amadeus:

MYŠLENKY NA NEDĚLI – CYKLUS C
Třetí sešit zamýšlení nad liturgickými texty na neděle a svátky liturgického roku cyklu C, jak vycházela na stránkách časopisu Světlo. K užívání těchto textů je třeba přistupovat jako k vnitřní osobní modlitbě, na kterou je třeba si udělat čas a připravit se předem ztišením, usebraností a vyzváním Ducha svatého.

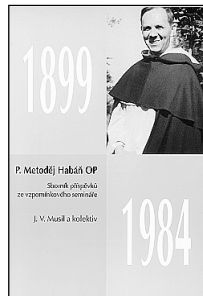
Brož., A5, 152 stran, 121 Kč

J. V. Musil a kolektiv:

P. METODĚJ HABÁŇ OP (1899–1984)

Sbomník příspěvků ze vzpomínkového semináře k životním výročím v roce 1999. Z obsahu: Pozdravení prorektora Univerzity Palackého (Karel Lenhart); Postava Dr. Habáně v kontextu života církve a společnosti (Mons. Dominik Duka OP); Pozdravení provinciála České dominikánské provincie (Damián Němec OP); Osoba a dílo Dr. Metoděje Habáně (Věra Štěpínová OP); P. Metoděj Habáň – pokorný syn světla (Jordán Vinklárěk OP); Vzpomínka na pana prof. Habáně (Bohuslav Eliáš-Žáček); Z nového překladu tomistické literatury (Karel Floss); K odkazu PhDr. ThMag. Metoděje Habáně OP české psychologii (Josef Förster); P. Dr. Metoděj

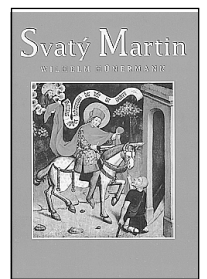

Vilhelm Hünermann:

SVATÝ MARTIN

Pro členy Matice cyrilometodějské s.r.o. byl vydán ke 100. výročí jejího založení životopis sv. Martina z Toursu, který před časem vycházel na stránkách časopisu Světlo. Proto i vám, čtenářům časopisu, nabízíme možnost objednat si tuto knihu.

Brož., A5, 208 stran, 98 Kč

Tituly vydané v Matici cyrilometodějské s.r.o. můžete také zakoupit v prodejně Arcidiecézní charity v Praze na Ječné ulici č. 2 (tel.: 02/249 204 48).

Připomínáme, že v čísle 42 jsme přinesli veškeré informace o předplatném Světla na rok 2001.

Světlo – týdeník Matice cyrilometodějské. Vydává Matice cyrilometodějská v Olomouci, Černochova 7 – IČO 533866. Tiskne nakladatelství Matice cyrilometodějská, s. r. o., Olomouc. Šéfredaktor Josef Vlček. Vychází s církevním schválením Arcidiecézní charity v Praze. Církevní schválení se uděluje časopisům jako potvrzení, že v nich nejsou bídný v oblasti víry a morálky. Neznamená to však, že vydávatel schválení se ztotožňuje s názory jednotlivých článků. Průběžně redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medjugorje aj.), se podíílujeme konečným usudku církve. Nevýžadujeme nezveřejnění příspěvků nezávislých redakcí. Adresa redakce a administrace: Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1; telefon a fax 068/522 28 03 (e-mail: svetlo@ova.inacet.cz; http://www.ova.inacet.cz/). Registrace MK ČR 7225. Podáváni novinych zasilak povoleno oblastni správní post v Ostravě č.j. 2363/93-P/1 ze dne 23. 8. 1993. OBJEVŇÁKY VŘÍ- ZUJE ADMINISTRACE TÝDENÍKU. Administrace pro Slovenskou republiku: RODENY, Vlnohradnícka 11, 949 01 Nitra, telefon 0042187/41 83 83; podáváni novinych zasilak povolene SE, S. P. ZSR Bratislava, č.j. 3335-OPC zo dňa 21. 5. 1996.

**Placeno předem
706 035**

Novinové vřplacné

Odšlatel:

Matice cyrilometodějská s. r. o.
EXPEDICE
Dolní nám. 24
771 11 Olomouc 1